

Webinar

Luwte + Oases

Als buurt aan de slag met luwte & rust!

Vlaamse
overheid

Open
Ruimte
Platform

Stadsform

VLAAMSE VERENIGING
DORPSBELANGEN
Uw partner voor leefbare dorpen!

Inleiding & kennismaking:
Stefan Acke - Departement Zorg

‘Luwte-oases als gemeengoed met inspiratie uit Tuinstraten’:
Joke Flour – Commons Lab vzw

Vragen & uitwisseling

Een groene ontmoetingsplek in Elene:
Ben Boone - VZW Helder Water

Vragen & uitwisseling

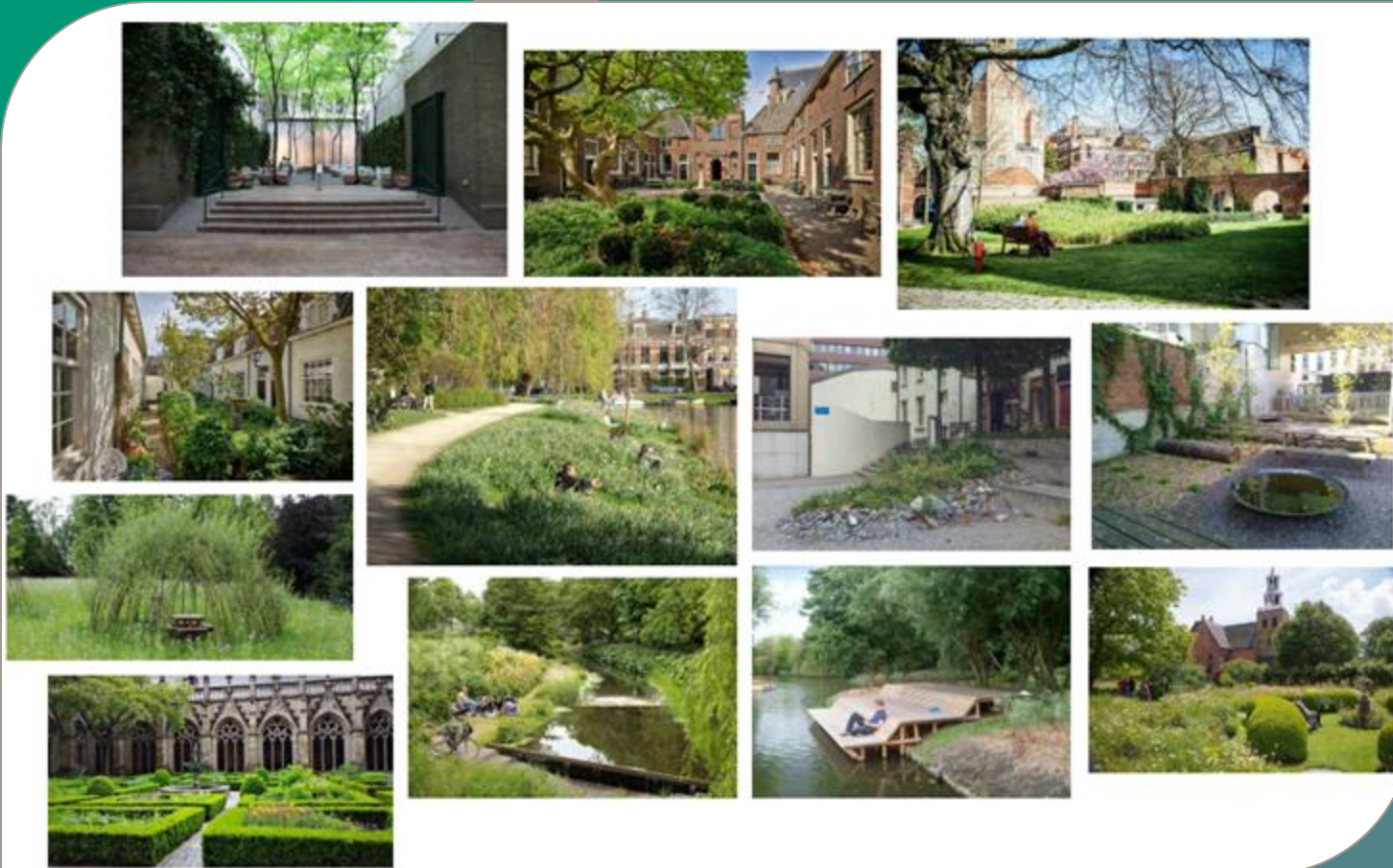
Napraten ...

Een inleiding tot Luwte + Oases

Op zoek naar een klimaatrobuuste en biodiverse luwteplek in de nabijheid van elke woon-werkomgeving

Luwte-oases

- ✓ Prikkelarme plekjes in openlucht
- ✓ in woon- en werkomgeving
- ✓ met een groen-blauw karakter.

Een luwte-oase

Meer dan enkel
een bankje op de
juiste plek!

Stadsparken (©Guillhem Vallut)

Troostplekken (© Brecht Van Maele)

Volkstuinen/voedselbossen (©mergenmetz.nl)

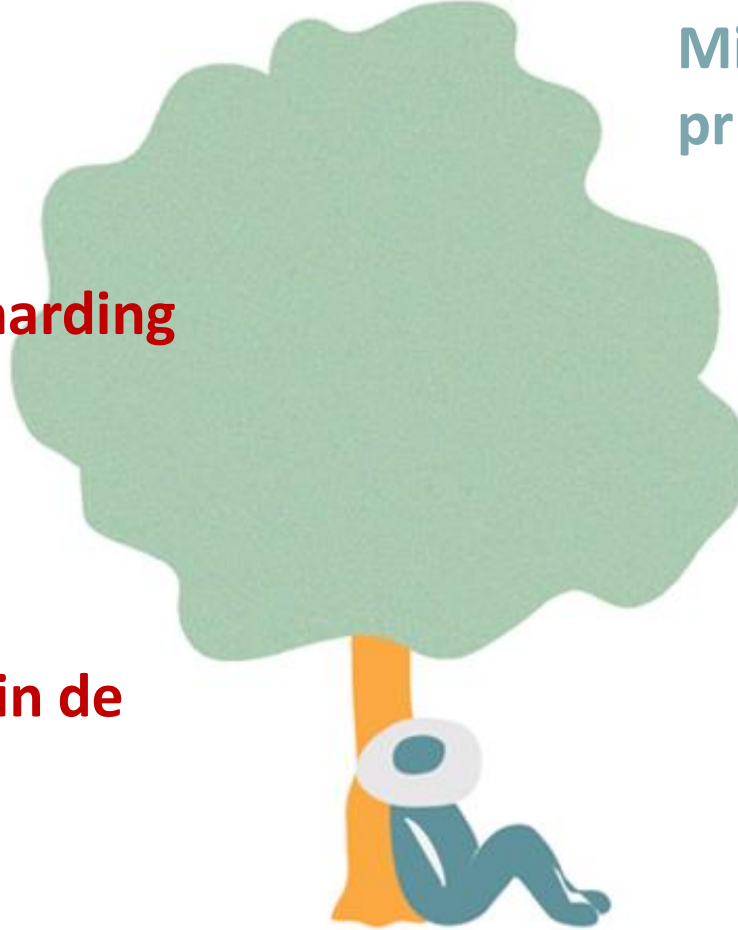
Luwtezoekers
gebaseerd op Luwte-oases

Illustraties: Chloé Dierckx, zoals verschenen in publicatie Open Ruimte Coalities (2023)

(Gezondheids)voordelen van luwte-oases

Meer groen en minder verharding
als klimaatmaatregelen

Verhogen de biodiversiteit in de
buurt

Minder lawaai; zintuiglijke rust;
prikkelarm

Schaduw en koelte

Contact met de natuur

Gunstige impact op mentaal en
sociaal welbevinden

Verhogen de beweegvriendelijkheid van een buurt

Op zoek naar goede voorbeelden
op vlak van aanpak, inrichting, ...?

Website <https://omgeving.vlaanderen.be/programma-luwte-oases>

Zin om deel uit te maken van het lerend netwerk
of op zoek naar verdere ondersteuning?

Email leefomgevingskwaliteit@vlaanderen.be

Luwte + Oases

Vlaamse
overheid

DEPARTEMENT
OMGEVING

DEPARTEMENT
ZORG

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

L¹
REGIONALE
LANDSCHAPPEN

[W] WAERBEKE
stille werkt

vereniging voor
openbaar groen

Endeavour

Open
Ruimte
Platform

Stefan Acke

Vlaanderen
is zorgzaam en
gezond samenleven

Vragen

Luwteoases (als) gemeengoed

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

**Van het opzetten van een
experiment in de
publieke/private ruimte...**

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

... tot een samentuin en...

...een zorgtuin,

...een ontmoetingsplek,

...en schilderachtige verborgen parels.

Met inspiratie uit:

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert
in zijn platteland

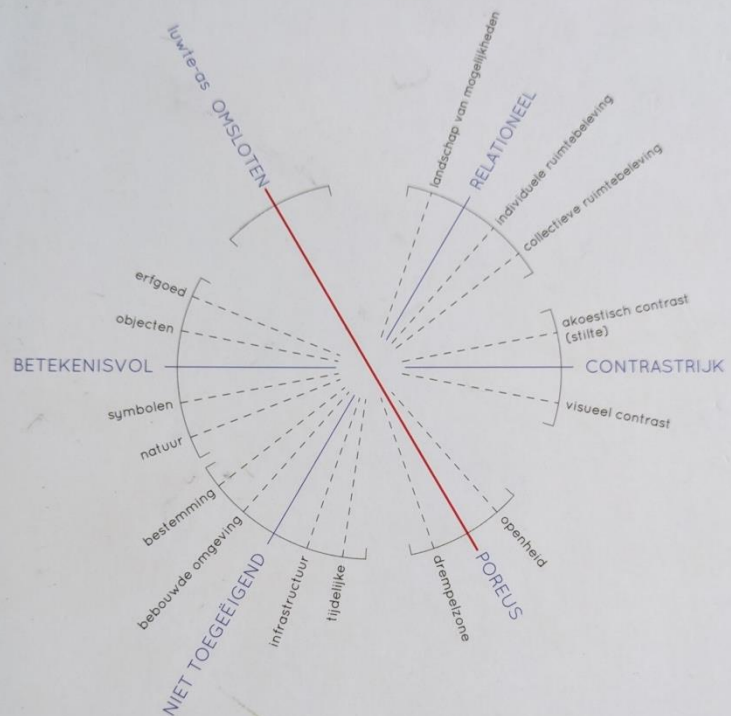
VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

Provincie
Antwerpen

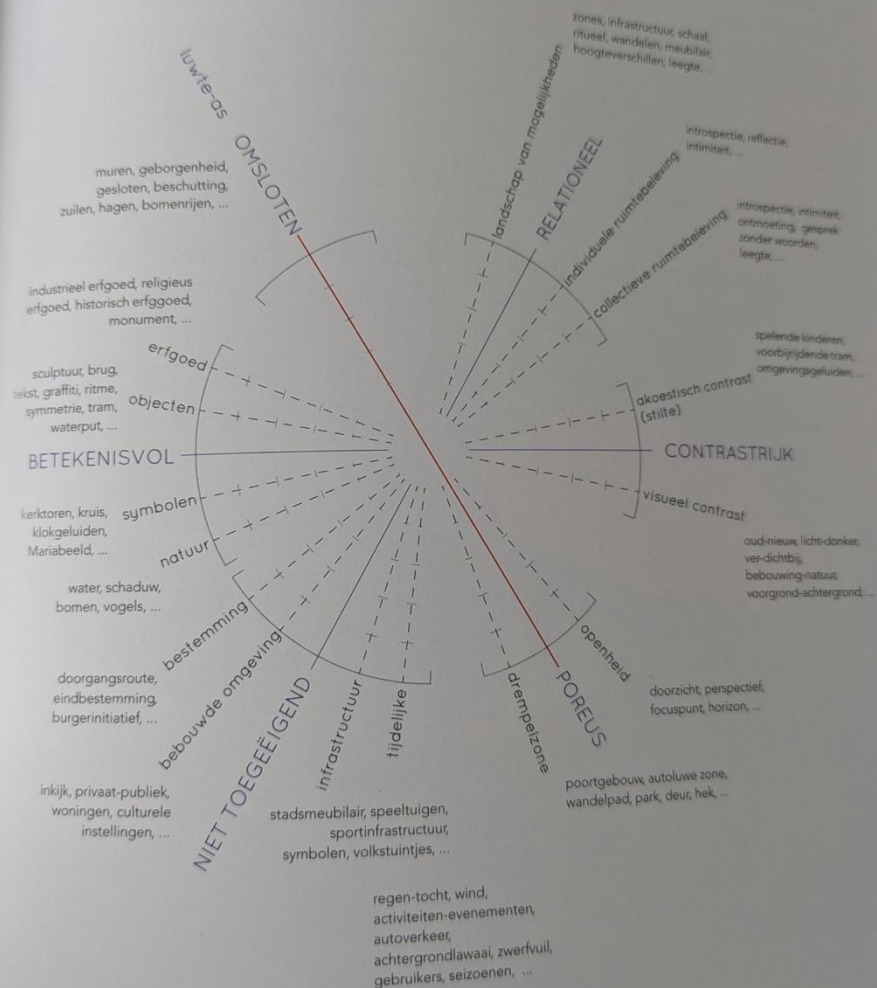
Commons Lab

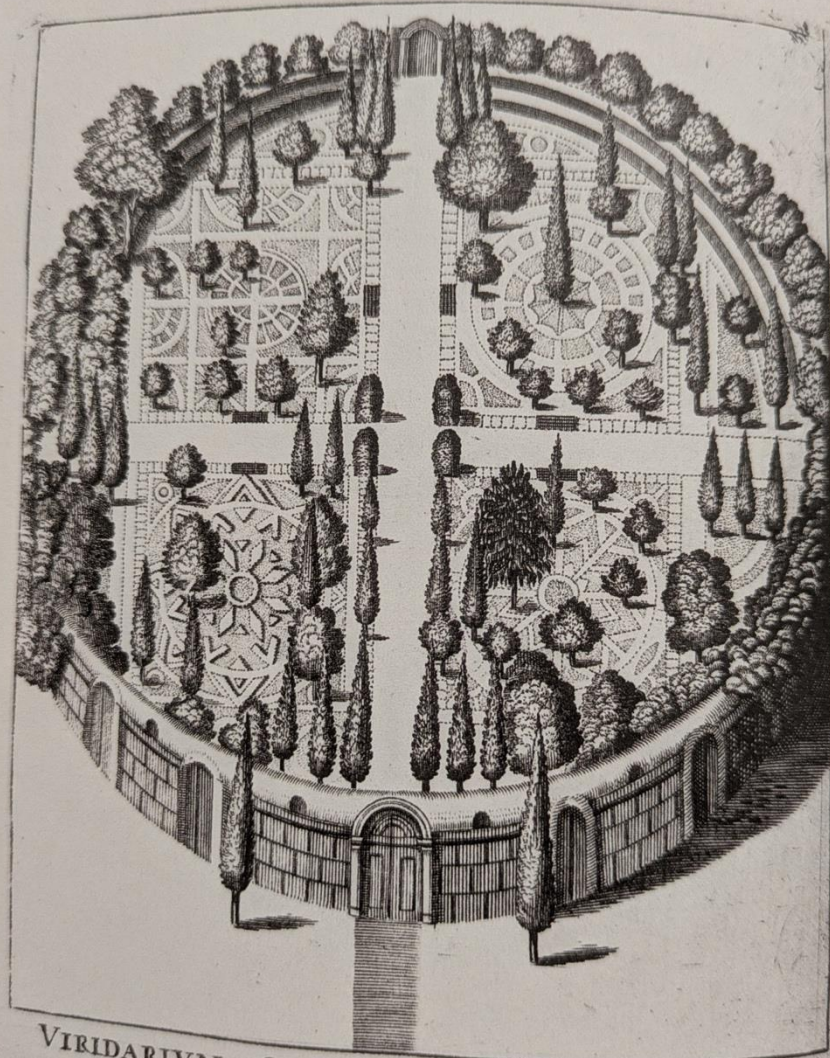
de luwteplek

een ruimtelijk onderzoek naar
stille, rust en verstilling in de stad

© Peymen-Jellema

In welke mate geeft de plek je innerlijke rust?
Geef een cijfer tussen 0 en 10

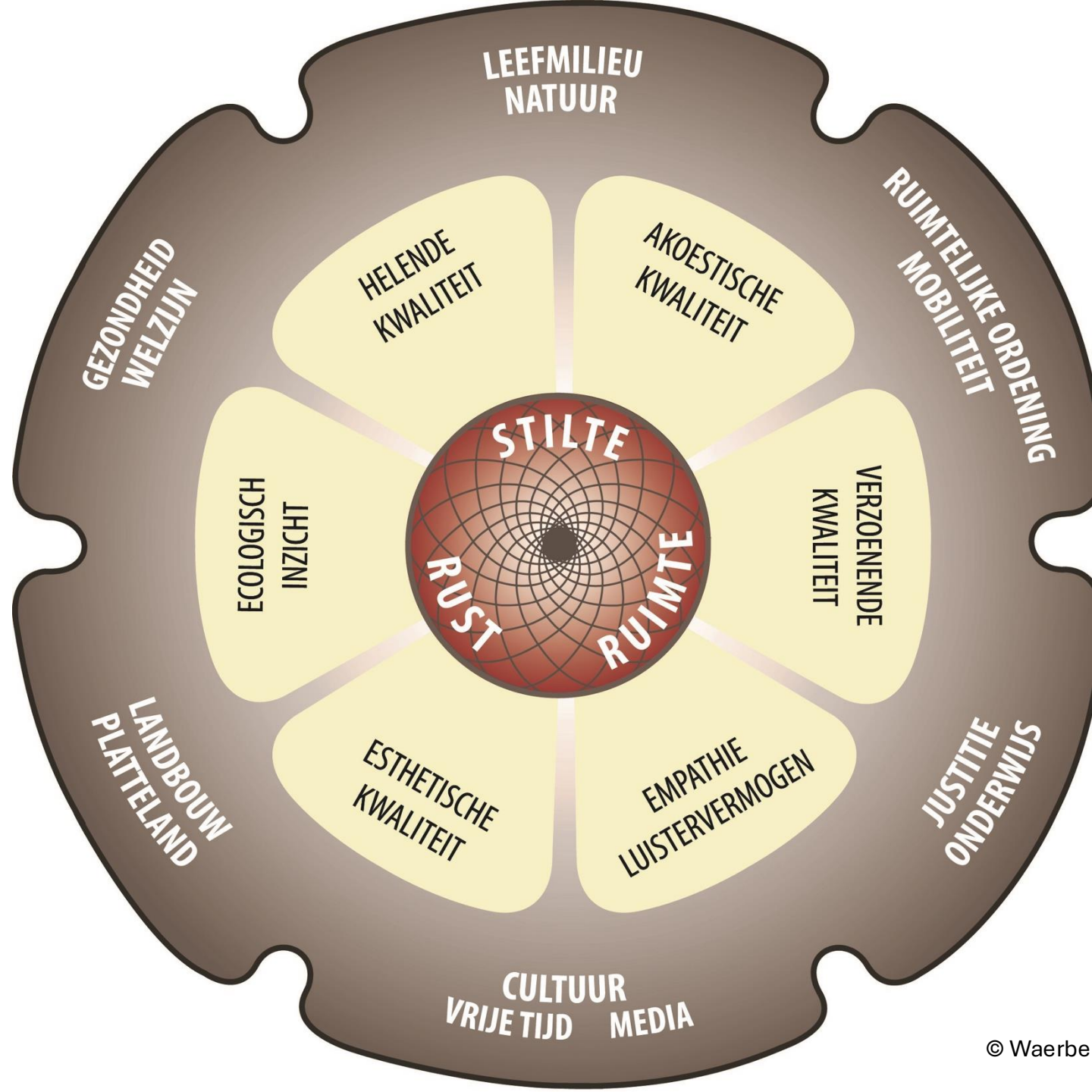

VIRIDARIUM GYMNASII PATAVINI MEDICVM.
J. Georg. sculp.

*Een omheinde boomgaard
– hortus conclusus – dient
niet om zich af te sluiten
van de wereld. Wel is het
een plek om stil te staan,
om jezelf even terug te
trekken en te reflecteren.
Om je bestaan te begrijpen.
Inzicht te krijgen.
Jezelf vrij te maken én
antwoorden te vinden op
de vraag wat ons gezond
en gelukkig maakt en hoe
we een zinvol leven
kunnen leiden.*

Pascal Chabot, filosoof en schrijver

Stiltewiel

Commons

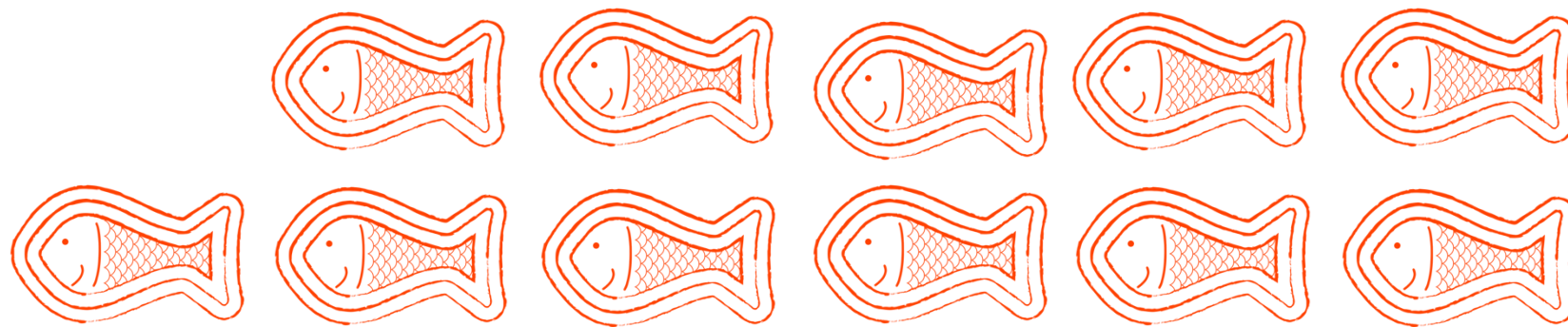
**SAMEN
COMMONS
UITVVISSEN?**

Wat zijn

COMMONS?

We vissen het samen uit!

Commons, Commoners, Commoning

Een *commons* gaat om (1) een gemeenschap die (2) een hulpbron, fysisch of virtueel, (3) in beheer neemt via een geheel van zelf bepaalde regels. (Peeters, Economie in Meervoud, p. 71)

Naast het begrip ‘commons’, worden vandaag ook de begrippen ‘*commoner*’, voor een lid van de *commons*-gemeenschap, en ‘*commoning*’, voor de *commons*-activiteiten, algemeen gebruikt.

Met dank aan Danny Wildemeersch voor de inspiratie tijdens het Luwteforum, Mechelen, 2024.

Economie in meervoud Deel V. Commoning: van beheer tot veranderingspraktijk

Jef Peeters

Oikos 95, 3/2020

Verschenen in tijdschrift Oikos 95, 3/2020
p.76

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Dessel – Pijnboomstraat en co

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Kennismaken, samen rond de
tafel, ideeën, dromen,
plannen, samenwerken...

Op verkenning...

Den...?

Eerste actie voor de plek

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Dromen

Commons Lab
We experimenteren samen een toekomst

Luisteren, plannen & schetsen

Meedenken en ondersteuning vanuit de gemeente

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Tussen de ondergetekenden,

Een afspraak

Enerzijds

Lokaal Bestuur Dessel, vertegenwoordigd door het college van burgemeester en schepenen, waarvoor optreden dhr. Kris Van Dijck, burgemeester, en dhr. Luk Nuyts, algemeen directeur, conform de beslissing van het college van burgemeester en schepenen d.d. ...4./7./25.... hierna te noemen de eigenaar

Anderzijds

De deelnemers van het Tuinstratenproject, vertegenwoordigd door en waarvoor optreden
...Jan Boeckx, beurtbewoner en initiatiefnemer van het Tuinstraten project.
Hierna te noemen de gebruiker

Hierna gezamenlijk ook te noemen partijen,

Waarbij de eigenaar de onroerende goederen bezit, plaatselijk bekend als hoekplein aan de Pijnboomstraat en Kattenbos, kadastraal gekend sectie A nr. 388/03H en genaamd 'De Hennige Hoek',

In overweging nemende dat :

- De gebruiker de onroerende goederen wenst gaan te gebruik in kader van het Tuinstratenproject, waarvoor het college van burgemeester en schepenen goedkeuring verleende aan de deelname van de bewoners van de straten Pijnboomstraat, Bremstraat, Kattenbos, Duinbergstraat en Hulsstraat in zitting van 22 november 2024. Een totaal budget van € 3.500 aan gemeentelijke financiële middelen kan aanwend worden voor het samenbundelen van deze 5 straten om meer daadkracht te stellen bij het verwezenlijken van een tuinstraat.

- Het project Tuinstraten maakt deel uit van de regiowerven vergroening en participatie uit het

Sint-Rochusstraat Kasterlee

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Inspireren

...tijd

Holven, Geel Ontmoeten

Verkennen

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Gespot: luwteoase?

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Samen dromen met de stad/gemeente

‘Wij zijn ruimte’

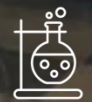
Systemen uit...

Deep Democracy, Sociocracy 3.0,...

Sint-Amanduskerk, Antwerpen

NATURE BASED SOLUTIONS

De term "**nature-based solutions**" werd voor het eerst geïntroduceerd door de International Union for Conservation of Nature (IUCN) in 2009, in een position paper voor de VN-klimaatonderhandelingen. In dit document werd gepleit voor het opnemen van natuurgebaseerde benaderingen in het mondiale klimaatbeleid. De IUCN definieerde NbS als "**acties om natuurlijke of gemodificeerde ecosystemen te beschermen, duurzaam te beheren en te herstellen, die maatschappelijke uitdagingen effectief en adaptief aanpakken, en tegelijkertijd het welzijn van mensen en biodiversiteit ten goede komen**"

"De natuur is onze bondgenoot bij het oplossen van maatschappelijke problemen als klimaatverandering."

[WWF](#)

EEN PLEIDOOI VOOR 'COMMONS BASED SOLUTIONS': BROODNODIG IN TIJDEN VAN POLARISATIE

“Maar in tijden van polarisatie, sociale ongelijkheid en toenemende politieke en maatschappelijke verdeeldheid, volstaan natuuroplossingen alleen niet. Wat we nodig hebben zijn [Commons Based Solutions](#): oplossingen die niet alleen de natuur, maar ook de **sociale structuren van onze samenleving versterken**. Commons Based Solutions (CbS) zijn acties en initiatieven die gedeelde hulpbronnen of gemeengoederen – zoals kennis, infrastructuur, stedelijke ruimtes of sociale systemen – beschermen, duurzaam beheren en herstellen, op een manier die maatschappelijke uitdagingen effectief en adaptief aanpakt. Tegelijkertijd bevorderen ze het welzijn van gemeenschappen, versterken sociale cohesie en ondersteunen gedeelde belangen.”

Koen Wynants, Commons Lab

...met luwteoases,
'commonwise'

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

Luwteoase... gemeen-goed

Vragen?

Vlaanderen
verbeelding werkt

Commons Lab

We experimenteren samen een toekomst

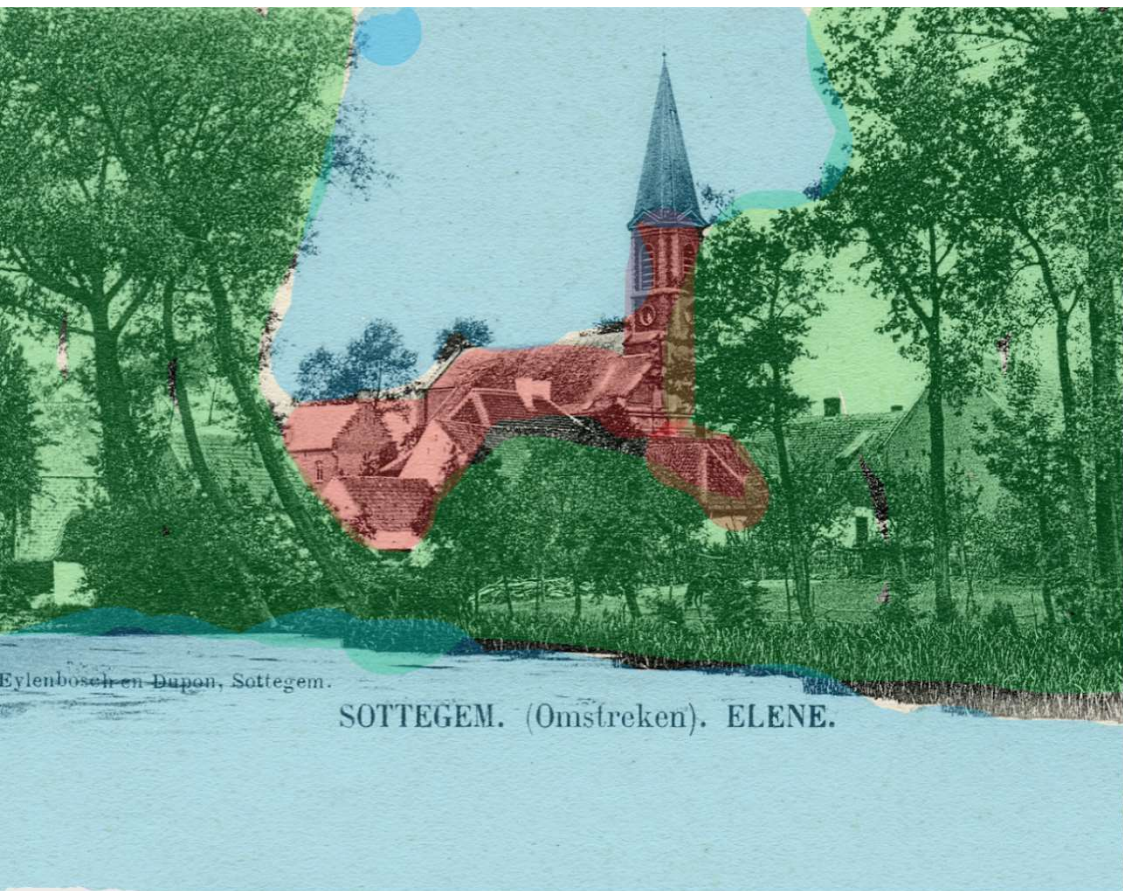

facebook.com/HelderWatervzw

Ben Boone

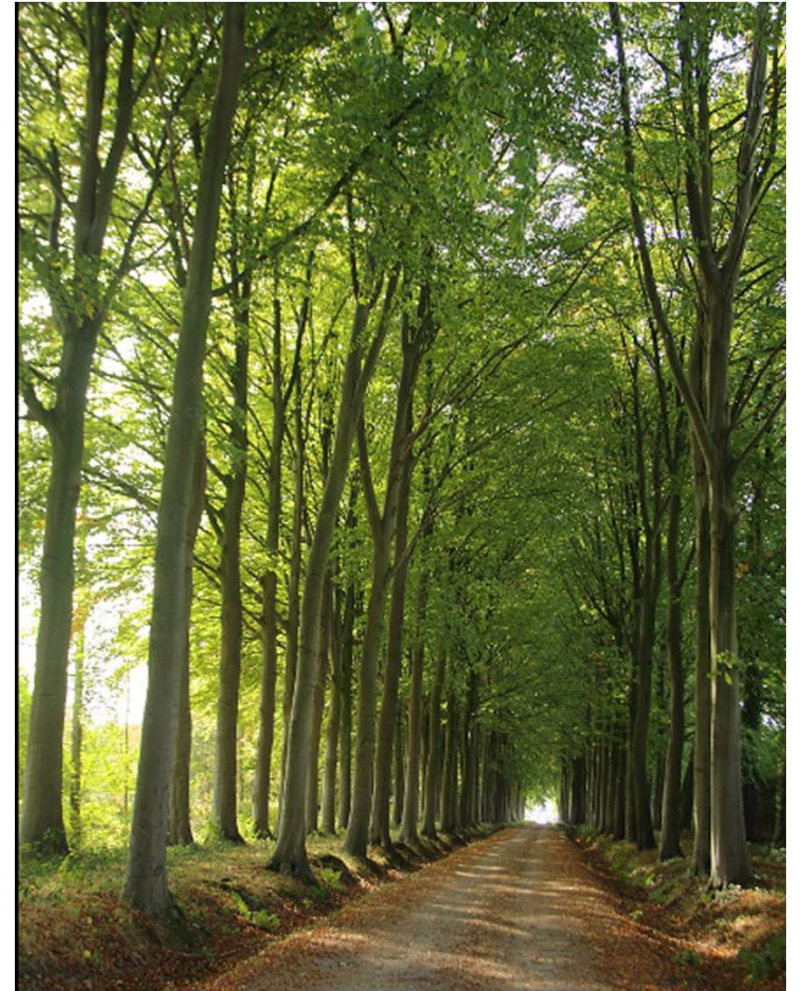

Wie zijn we?

Vanwaar komen we? - de troeven

Vanwaar komen we? - de troeven

Vanwaar komen we? – de minpunten

Wat doen we? Het Molenwaterparkje Voor en Na

Wat doen we? Het Molenwaterparkje tijdens en Na

Is dit een luwteplek?

Dit parkje is gerealiseerd door buurtbewoners
en onderhouden door vrijwilligers.

Hier kan je spelen, springen, verstoppert,
zwemmen, pootje-baden, vissen,
genieten, knuffelen, luide muziek spelen,
dartelen, putten-graven, rusten,
lezen, vuur-maken, ravotten, picknicken,
vuil achterlaten, vuil worden.

Open van zonsopgang tot zonsondergang.

Wat doen we ook?

Wat doen we ook?

Waarom doen we het?

Herinrichting is niet het ultieme doel van VZW Helder Water, wel een middel om het dorp te doen herleven.

Waarom doen we het?

Het is een katalysator zijn voor andere projecten van je eigen vereniging of andere initiatieven in de buurt

Waarom doen we het?

- Nieuwe inspirerende verblijfsplekken maken met een verschillende sfeer

Wat hebben we geleerd?

💡 1. Maak het plezant en verbind de buurt

- Organiseer laagdrempelige evenementen.
- Creëer (nieuwe) tradities.
- Betrek nieuwkomers, maar vergeet zeker ook de locals niet.

💬 *Tip: kleine, gezellige acties zorgen vaak voor de grootste impact.*

Wat hebben we geleerd?

2. Toegankelijkheid en betrokkenheid

- Ontwerp en organiseer voor iedereen. Plaats integrale toegankelijkheid centraal in je werking. Pas dit toe vanaf het prille begin.
- Onze slagzin ‘Een ontmoetingsplek voor jong en oud, mobiel en minder mobiel’ Zo voelt iedereen zich welkom.
- Noden en wensen voor jongens en meisjes zijn verschillend;
- Hou de burens betrokken, ze zijn je ogen en oren.

 Iedereen moet zich welkom en betrokken voelen.

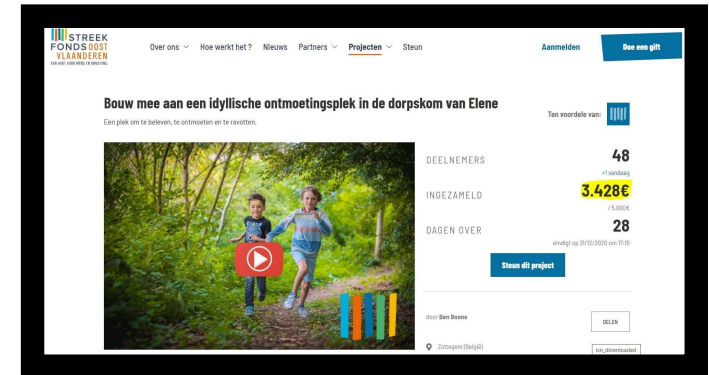

Wat hebben we geleerd?

4. Financiering & ondersteuning Geld! – geld! – geld?

- Financiële steun is belangrijk, praktische ondersteuning helpt burgerinitiatieven het snelst vooruit.
- Burgerinitiatieven hebben geen financiële buffer - Prefinanciering in subsidiedossiers is dus heel moeilijk.

 Niet alles draait om geld – hulp en kennis zijn goud waard.

Wat hebben we geleerd?

3. Communicatie en draagvlak

- Blijf communiceren tijdens het volledige project – maar ook daarna.
- Maak optimaal gebruik van de lokale pers, sociale media en DRUKWERK.
- Sociale controle zit niet alleen in een goed ontwerp met doorzichten, maar ook in het eigenaarschap van de buurt.

 Wie meedoet, zorgt mee.

Stel je vraag

vr̃ nws

Regio Zottegem

Hulpdiensten rukken in Zottegem uit voor twee "verdrinken" mensen

Nieuws · 1 min lezen

Buurtcomité Helder Water Elene en feestcomité Leeuwergem organiseren gezellige paasmaandag op kasteeldomein van Leeuwergem

Wat hebben we geleerd?

5. Kwaliteit en Controle

Een 'Grand Jury' zoals een presentatie voor een kwaliteitskamer vormt een drempel.

- ➔ Adviesgesprekken bij aanvang en coaching gedurende het proces zijn veel praktischer én aangenamer.
- 💬 Ambtenaren kunnen coachen, maar krijgen daar niet steeds de ruimte en tijd voor!

Wil je als overheid controle over de ruimtelijke kwaliteit?

- ➔ Zorg als overheid voor ondersteuning met goede landschapsontwerpers.
- ➔ Zorg voor 'eerste hulp bij aanbesteden', help te kiezen voor kwaliteit.

Er is een administratief doolhof van subsidieregels, formulieren en E-loketten.

- ➔ maak een eenvoudig, intuïtief draaiboek van het volledige proces.

💬 *Regie op kwaliteit begint bij concrete ondersteuning en eenvoudige procedures.*

Wat hebben we geleerd?

6. Werk samen met lokale krachten 🌳 🤝 🏠

- Betrek lokale ondernemers (landbouw, horeca, serviceclubs...)
- Veel mensen en bedrijven zijn bereid om te helpen – durf te vragen.
- Leer van naburige projecten of schakel je in bij lokale netwerken.
- Werk met kleine, lokale aannemers – ze zijn hun geld meer dan waard!
- Verzorg je vrijwilligers

Vragen?

Vragen?

Op zoek naar goede voorbeelden
op vlak van aanpak, inrichting, ...?

Website <https://omgeving.vlaanderen.be/programma-luwte-oases>

Zin om deel uit te maken van het lerend netwerk
of op zoek naar verdere ondersteuning?

Email leefomgevingskwaliteit@vlaanderen.be

Ondersteuning nodig?

Contacteer het Regionaal Landschap (www.regionalelandschappen.be),
of je gemeente, BOS+, CommonsLab, Klimplant, ...

Op zoek naar financiering?

Vlaamse oproepen (bijv. Natuur in je Buurt); Streekfondsen, regionale
landschappen en provincies (bijv. LEADER); Buurtbudgetten en
Crowdfunding

Luwte + Oases

Vlaamse
overheid

DEPARTEMENT
OMGEVING

DEPARTEMENT
ZORG

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

VLAAMSE
LAND
MAATSCHAPPIJ

L
REGIONALE
LANDSCHAPPEN

[W] WAERBEKE
stille werkt

vereniging voor
openbaar groen

Endeavour

Open
Ruimte
Platform

Stadsform

Met dank aan

Commons Lab

Vzw Helder Water

Webinar

Luwte + Oases

Als buurt aan de slag met luwte & rust!

Bedankt voor uw aandacht

Opname en slides worden verzonden per mail en zijn beschikbaar op www.dorpsbelangen.be